

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1164/2019
20.02.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца Фондације "АА", Хуманитарна организација за ..., кога заступа пуномоћник Славиша Николић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Милан Дробац, адвокат из ..., ради побијања правних радњи дужника, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5382/18 од 04.12.2018. године, у седници већа од 20.02.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Основног суда у Ужицу П 1220/17 (13) од 08.08.2018. године у ставу I и III изреке и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5382/18 од 04.12.2018. године, па се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П 1220/17 (13) од 08.08.2018. године, у ставу I изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца према туженима којим је тражено да се утврди да уговор о поклону оверен пред Основним судом у Ужицу Ов 498/2013 од 12.04.2013. године којим су ДД и ЂЂ своје некретнине наведене у изреци пресуде поклонили ЕЕ, правном претходнику тужених, не производи правно дејство према тужиоцу као повериоцу и да су тужене дужне трпети да се тужилац наплати из њихове имовине и то непокретности које су наведене у изреци пресуде до висине тужиоцевих потраживања утврђених пресудом Вишег суда у Ужицу П 21/11 од 12.11.2011. године у износу од 893.785,50 US долара са домицилном каматом почев од 23.03.2009. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате као неоснован. Ставом II изреке утврђено је да је тужба тужиоца против тужених ради утврђења ништавости тестаментa повучена. Ставом III изреке, тужилац је обавезан да туженима на име трошкова поступка исплати 605.503,05 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5382/18 од 04.12.2018. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца, а пресуда Основног суда у Ужицу П 1220/17 (13) од 08.08.2018. године потврђена у ставу I и III изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, а другостепени исто прихватио, тужилац је против тужених поднео тужбу за побијање бесплатних располагања инсолвентних дужника, означених тужених, зато што сматра да су тужени као дужници знали да му бесплатним располагањем (уговором о поклону) наносе штету као повериоцу због чега је тужилац тражио да се према туженима утврди да спорни уговор о поклону не производи правно дејство у циљу намирања свог потраживања које је утврђено правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу П 21/11 од 12.11.2011. године у износу од 893.785 US долара са домицилном каматом. На основу изведених доказа суд је утврдио да је на основу тестаментa извршена промена носиоца права на предметним парцелама, а не на основу спорног уговора о поклону који није ни достављен служби за катастар непокретности за упис права својине, а да је пре тог уговора закључен уговор о промени оснивача, директора и преносу оснивачког улога Предузећа за производњу, трговину и услуге "ЖЖ" ДОО који је оверен под Ов 7196/2012 од 18.09.2012. године по коме су исте парцеле које су предмет уговора о поклону биле унете у имовину предузећа и тако је увећан основни капитал предузећа. С обзиром да је правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу П 1/15 од 20.03.2015. године усвојен тужбени захтев тужиоца за побијање дужникових правних радњи – уговора о промени оснивача, директора и преносу оснивачког улога предузећа којим су у имовину предузећа унете исте непокретности, то по закључку нижестепених судова тужилац и нема правни интерес да у овој парници утврђује да уговор о поклону не производи правно дејство, с обзиром да је у питању била имовина предузећа. Осим тога, тужилац је у овој парници био дужан да докаже да су туженици инсолвентни, односно да немају средстава за намирање потраживања тужиоца управо због тога што су спорним уговором отуђили имовину, а у том правцу тужилац није пружио одговарајуће доказе. Због свега тога, тужбени захтев тужиоца је одбијен као неоснован.

Овакви закључци нижестепених судова се не могу прихватити као правилни јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало неутврђено, а што се основано истиче у ревизији.

Из списка предмета произилази да су правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу П 21/11 од 01.12.2011. године обавезани тужени ДД и ЂЂ, обојица из ..., да солидарно на име дуга исплате тужиоцу Фонд "АА" у ... 935.155,50 US долара са каматом. ДД и ЂЂ су били оснивачи предузећа "ЖЖ" ДОО, па су донели одлуку о повећању основног капитала друштва тако што ће у исто унети своју непокретну имовину (новчану противвредност) и то кп. 109, 1059/1, 111/1, 132/1, 135/1 и 1/2 идеалну од кп. 123 све КО .... У складу са том одлуком они су са ББ1, ВВ и ГГ

закључили уговор о промени оснивача, директора и преносу оснивачког улога Предузећа за производњу, трговину и услуге "ЖЖ" ДОО ... и исти су оверили под Ов 7196/2012, дана 18.09.2011. године, код Основног суда у Ужицу, а уговор су доставили и Агенцији за привредне регистре. По том уговору, осим што је констатовано уношење неновчаног капитала у виду поменутих непокретности, извршена је и промена оснивача утолико што су уместо ДД и ЂЂ, оснивачи постали ББ1, ВВ и ГГ. Овај уговор није достављен Служби за катастар непокретности ради књижења. После овог уговора између ДД и ЂЂ, као поклонодаваца и њиховог оца ЕЕ, као поклонопримца закључен је уговор о поклону којим су на поклонопримца пренете исте непокретности које су биле предмет и претходног уговора о промени оснивача, директора и преноса оснивачког улога у предузећу, а и овај уговор је оверен код Основног суда у Ужицу 12.04.2013. године под Ов 498/2013. По овом уговору извршена је промена евиденције у кат. операту утолико што је као власник евидентиран ЕЕ. Фондација "АА" покреће поступак извршења ради наплате новчаног потраживања по раније поменутој пресуди, али од укупног потраживања реализује продајом непокретности – стана ДД и ЂЂ 41.370 US долара тако да остаје дуг од 893.785,50 US долара. Пошто се у поступку извршења констатује да дужници ДД и ЂЂ не поседују другу непокретну имовину, Фондација "АА" подноси тужбу против ЕЕ, као власника непокретности по уговору о поклону и ББ1, ВВ и ГГ као нових оснивача предузећа "ЖЖ". Том тужбом тужилац тражи да се побију правне радње дужника – ДД и ЂЂ и то уговор о поклону који су они закључили са оцем, а такође и уговор о промени оснивача предузећа. Виши суд у Ужицу, коме је достављена тужба раздваја поступке у односу на два поменута тужбена захтева утолико што наставља да суди по тужби Фондације "АА" против тужених ББ1, ВВ и ГГ у односу на уговор о преносу оснивачког улога, с тим што је у поступку тужилац прецизирао тужбени захтев утолико што тражи да се утврди да уговор о промени директора оснивача и преноса оснивачког улога у предузећу ЖЖ" са ДД и ЂЂ на ББ1, ВВ и ГГ не производи правно дејство само у делу којим је извршен пренос оснивачких улога (дакле не односи се и на констатацију о уносу имовине – повећању капитала предузећа, а што су нижестепени судови занемарили). У односу на овај тужбени захтев Виши суд у Ужицу је правноснажном пресудом П 1/15 од 20.03.2015. године усвојио тужбени захтев и утврдио да уговор о промени оснивача, директора и преноса оснивачког улога не производи правно дејство у односу на тужиоца у делу у коме су раније оснивачи пренели своје оснивачке улоге на нове осниваче и то до висине тужиочевих потраживања које је утврђено правноснажном пресудом П 21/11 од 12.11.2011. године Вишег суда у Ужицу, односно за преостали износ од 893.785,50 US долара, а што ће се наплатити из оснивачких улога тужених у привредно друштво "ЖЖ". У међувремену је преминуо ЕЕ, а њега су на основу тестаментна наследиле ББ1, ВВ и ГГ, све кћерке ДД. То наслеђе се односи и на непокретности које су предмет уговора о поклону и уговора о промени оснивача. Основни суд у Ужицу води поступак у односу на захтев да се утврди да уговор о поклону који су закључили ДД и ЂЂ са ЕЕ као поклонопримцем не производи правно дејство, те да се тужилац може намирити из имовине која је предмет тог уговора с тим што је тужба усмерена према туженима ББ1, касније ББ, ВВ и ГГ које су правне следбенице ЕЕ као првобитно туженог у том делу, а што је у складу са одредбом члана 283. став 2. ЗОО, која се односи на побијање дужникових правних радњи односно на легитимацију у тој парници. У односу на тај захтев првостепени и другостепени суд су донели одлуке, како је раније наведено, с тим што је другостепена и предмет одлучивања о овој ревизији.

Одредбом члана 280. ЗОО је прописано да сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату и без обзира кад је настало може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету повериоца. Сматра се да је правна радња предузета на штету повериоца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања. Чланом 281. став 3. истог закона је прописано да код бесплатних располагања и са њима изједначених правних радњи, сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повериоцима и за побијање тих радњи не захтева се да је трећем лицу то било познато или могло бити познато. У конкретном случају, постоји потраживање тужиоца Фондација "АА" према ДД и ЋЋ. Спорни уговор о поклону дужници – ДД и ЋЋ су закључили са својим оцем, те се ради о бесплатном располагању и о ситуацији из члана 281. став 2. ЗОО где је претпоставка и да поклонопримац – треће лице је знао да се предметном радњом наноси штета повериоцима. У току поступка по тужби за побијање уговора о промени оснивача, а такође и кроз поступак извршења несумњиво је утврђено да ДД и ЋЋ немају средстава из којих би се тужилац намирио са својим потраживањем. Из наведеног произилази да су у конкретном случају присутни сви законом прописани услови за побијање спорне правне радње дужника. При томе, како то ревизија основано наводи, није од значаја околност да ли тужене у овој парници (ББ1, ВВ и ГГ) имају средстава јер оне нису дужници већ су то ДД и ЋЋ. Отуда тужилац у парници и није био дужан да доказује да су тужене инсолвентне. Када се ради о правном интересу тужиоца нижестепени судови су пропустили да оцене и околност да није уговор о преносу оснивачких права у целини без правне важности. Постоји одлука којом су раније оснивачи повећали имовину друштва уношењем новчане противвредности непокретности. Та одлука није достављена служби за катастар непокретности. Са друге стране, након тог уговора односно одлуке о повећању капитала, закључен је уговор о поклону између синова и оца, тај уговор је достављен катастру и вршено је књижење на поклонопримца услед чега је иста имовина касније била предмет расправљања његове заоставштине и његовог тестаменталног располагања претходно. Судови су морали пре него што се упусте у питање правног интереса да оцене који је од наведених уговора произвео правно дејство (јачи правни основ – члан 41. став 2. Закона о основама својинскоправних односа).

Све напред наведено доказује да се за сада не може прихватити закључак нижестепених судова ни када се ради о непостојању правног интереса за подношење тужбе, а посебно када се ради о инсолвентности дужника јер ове чињенице нису практично у поступку ни утврђиване. Све су то разлози због којих су нижестепене одлуке морале бити укинуте на основу члана 416. став 1. ЗПП.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду све што је напред наведено, па ће правилном применом материјалног права употпунити чињенично стање и након тога донети на закону засновану одлуку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић